

Klassieke Olympiaden 2018-2019

Volwassenen Latijn

Vooraf aan de deelnemers

- De jury verwacht vertalingen in correct Nederlands, waarin de nuances van het Latijn adequaat worden weergegeven. Vertalingen waarvan het Nederlands ook literair verzorgd is maken meer kans op bekroning.
- Let op: bewerkingen en creatieve eigen versies van het verhaal worden uitgesloten. In een Nederlandse vertaling wordt met alle elementen van de originele tekst iets gedaan, en staan in principe geen toegevoegde elementen, anders dan vanuit de noodzaak van het Nederlandse taaleigen.
- De opgave van dit jaar is een Latijns gedicht. De jury verwacht dat de dichterlijke vorm van het origineel op een of andere wijze in de vertaling tot uitdrukking komt. Een vertaling in proza lijkt hiervoor niet de meest aangewezen vorm. Vanzelfsprekend is het niet verplicht om het metrum van het origineel over te nemen (de dactylische hexameter levert in het Nederlands niet altijd soepel lopende vertalingen op). Andere dichtvormen zoals een vertaling in jambische verzen, vrije verzen (al of niet verdeeld in strofen) of een ritmische liedtekst kunnen goede mogelijkheden opleveren. Wel ziet de jury graag dat u aangeeft of u gekozen hebt voor een vertaling in proza of in poëzie.
- Als model voor literaire vertalingen kan men denken aan vertalingen in boekvorm zoals recent uitgegeven bij Athenaeum-Polak & Van Genneep, Historische Uitgeverij, Damon enz.
- U kunt uw vertaling vóór 1 februari 2019 sturen naar klassiekeolympiaden@gmail.com.

Veel succes!

Inleiding

Het onderstaande gedicht komt uit de Appendix Vergiliana. Dit is een verzameling dichtwerken die door de grammaticus en commentator Servius (4e eeuw v. Chr.) aan Vergilius zijn toegeschreven. Het gedicht Copa is vermeld in de lijst van Vergilius' kleine werken die Donatus (een zeer beroemde grammaticus uit de 4e eeuw v. Chr.) heeft gegeven. Copa gaat over de vreugde van het leven. Het is een uitnodiging van een herbergierster om binnen te komen eten en te drinken in haar herberg. In de omgeving van Rome lagen veel herbergen. Suetonius (Nero, 27) zegt: "Als hij de Tiber afzakte naar Ostia of langs de Golf van Napels voer, werden er op de oevers en het strand lustoorden gebouwd, die uitnodigden tot braspertijen en waar gehuwde vrouwen verkleed als herbergierster hun waren aanprezen en hem van links en rechts aanspoorden bij hen aan te leggen." (vertaling D. den Hengst).

Tekst

- 1 Copa Surisca, caput Graeca redimita mitella,
- 2 crispum sub crotalo docta movere latus,
- 3 ebria fumosa saltat lasciva taberna,
- 4 ad cubitum raucos excutiens calamos:
- 5 "Quid iuvat aestivo defessum pulvere abesse?
- 6 Quam potius bibulo decubuisse toro?
- 7 Sunt topia et kalybae, cyathi, rosa, tibia, chordae,
- 8 et triclia umbrosis frigida harundinibus.
- 9 En et Maenalia quae garrit dulce sub antro,
- 10 rustica pastoris fistula more sonat.
- 11 Est et vappa, cado nuper defusa picato,
- 12 et strepitans rauco murmure rivus aquae.
- 13 Sunt etiam croceo violae de flore corollae
- 14 sertaque purpurea lutea mixta rosa
- 15 et quae virgineo libata Acheloi ab amne
- 16 lilia vimineis attulit in calathis.
- 17 Sunt et caseoli, quos iuncea fiscina siccat,
- 18 sunt autumnali cerea pruna die
- 19 castanaeque nuces et suave rubentia mala,
- 20 est hic munda Ceres, est Amor, est Bromius.
- 21 Sunt et mora cruenta et lentis uva racemis,
- 22 et pendet iunco caeruleus cucumis.
- 23 Est tuguri custos armatus falce saligna,

24 sed non et vasto est inguine terribilis.
 25 Huc, Calybita, veni: lassus iam sudat asellus;
 26 parce illi: Vestae delictum est asellus;
 27 nunc cantu crebro rumpunt arbusta cicadae,
 28 nunc varia in gelida sede lacerta latet:
 29 si sapis, aestivo recubans nunc prolue vitro,
 30 seu vis crystalli ferre novos calices.
 31 Hic age pampinea fessus requiesce sub umbra
 32 et gravidum roseo necte caput strophio,
 33 formosum tenerae decerpens ora puellae.
 34 A pereat cui sunt prisca supercilia!
 35 Quid cineri ingrato servas bene olentia sarta?
 36 Anne coronato vis lapide ista tegi?
 37 Pone merum et talos. Pereat, qui crastina curat!
 38 Mors aurem vellens "vivite" ait, "venio".

Appendix Vergiliana

Aantekeningen

regel 1	Surisca	Syrische vrouw
regel 7	topia (<i>onz. mv.</i>)	park
regel 7	kalyba	appartement
regel 8	tricia	prieel
regel 15	Achelois	<i>naam van een riviernimf</i>
regel 17	caseolus	stukje kaas
regel 25	calybita	man in appartement